

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG – 4101-01-05/2013
P/13/102

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/102 – Realizacja kontraktów socjalnych przez miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej w latach 2011-2012 i w okresie od 1 stycznia do 15 kwietnia 2013 r.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontrolerzy	1. Ryszard H. Stefan, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr 84873 z dnia 25 marca 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 3-4) 2. Mariusz Migdał, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 84872 z dnia 19 marca 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Krajeńskich, ul. Piastów 13 66-500 Strzelce Krajeńskie(M-G OPS lub Ośrodek).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marian Ambrożuk, Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelcach Krajeńskich. (dowód: akta kontroli str. 99-100)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹, działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelcach Krajeńskich w zakresie objętym kontrolą.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Ośrodek wykorzystywał w pracy socjalnej zindywidualizowane umowy wsparcia – kontrakty socjalne, w celu pomocy osobom w przewyciężeniu trudnych sytuacji życiowych. Prawidłowo wykorzystywano przeznaczone na ten cel środki finansowe oraz zapewniono wymagane przepisami art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej² (ups) zatrudnienie pracowników socjalnych. Jednakże w niektórych przypadkach kontrakty socjalne przygotowano przy wykorzystaniu niekompletnych oraz nieaktualnych formularzy, naruszając postanowienia rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego³.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wykonanie zadań w zakresie przygotowania, zawierania i realizacji kontraktów socjalnych

Opis stanu faktycznego

1.1. Liczba mieszkańców gminy Strzelce Krajeńskie zmniejszyła się z 17.478 osób na koniec 2011 r. do 17.439 na koniec 2012 r., natomiast wskaźnik bezrobocia wzrósł z 24,3% do 25,6%. Zwiększyła się także liczba osób korzystających z pomocy społecznej z 2.662 do 2.711 osób.

(dowód: akta kontroli str. 5)

Obszar działania M-GOPS obejmował 9 rejonów opiekuńczych w gminie Strzelce Krajeńskie. Liczba mieszkańców w poszczególnych rejonach przypadająca na jednego pracownika socjalnego wynosiła od 1.532 (rejon nr 1) do 2.002 (rejon nr 4).

(dowód: akta kontroli str. 6-15)

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. z 2013 r., poz. 182

³ Dz. U. Nr 218, poz. 1439

Ośrodek opracował w 2011 r. „Ocenę zasobów pomocy społecznej na 2011 r.”, w której m.in. zawarto dane o sytuacji demograficznej i społecznej, o liczbie korzystających z różnych form pomocy społecznej. Termin opracowania takiej oceny za 2012 r. upływa 30 kwietnia 2013 r. (art. 16a ust. 4 ups).

(dowód: akta kontroli str. 16-29)

Ponadto w 2009 r. gmina Strzelce Krajeńskie na podstawie materiałów m.in. M-G OPS oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelcach Krajeńskich (PUP) opracowała „Strategię rozwiązywania problemów społecznych na lata 2009-2013”, w której wśród narzędzi pracy socjalnej wymieniono kontrakty socjalne. W strategii nie określono zakresu prowadzonych działań związanych z zawieraniem kontraktów socjalnych oraz grup docelowych, do których oferty w tym zakresie powinny być kierowane.

(dowód: akta kontroli str. 30-39)

Kierownik Ośrodka wyjaśnił, że działania pomocowe prowadzone przez Ośrodek, z uwagi na znaczną liczebność grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym, ukierunkowane są na pobudzanie aktywności własnej osób korzystających z pomocy społecznej.

Odnosnie szacowania potrzeb w zakresie zawierania kontraktów socjalnych na lata 2011 - 2012 ww. wyjaśnił, że pracownik socjalny zawierając kontrakt socjalny i przyznając pomoc finansową, korzysta ze środków zabezpieczonych na zasiłki celowe, okresowe i pomoc państwa w zakresie dożywiania. W przypadku kontraktów współfinansowanych ze środków z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), na reintegrację społeczną przeznaczają się nie mniej niż 50 % łącznej kwoty środków przeznaczonych na realizację projektu. Z tej kwoty wydziela się środki na zatrudnienie pracownika socjalnego albo animatora projektu oraz na inne planowane działania, a pozostałą kwotę przeznaczają się na pieniężne i niepieniężne świadczenia z pomocy społecznej.

(dowód: akta kontroli str. 40-43)

Od 2008 r. Ośrodek jest realizatorem Projektu systemowego w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Program Operacyjny Kapitał Ludzki (POKL) Poddziałanie 7.1.1 pt. „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Strzelcach Krajeńskich”. Projektem, mającym na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz pobudzanie aktywności własnej osób korzystających z pomocy społecznej, objętych zostanie do końca 2013 r. 189 uczestników.

Od 2006 roku M-G OPS na podstawie porozumień zawartych pomiędzy Burmistrzem Strzelce Krajeńskich, a Starostą Strzelecko-Drezdeneckim, jest też organizatorem prac społecznie użytecznych. Ww. pracami łącznie do roku 2012 zostało objętych 203 podopiecznych Ośrodka (w latach 2011-2012 odpowiednio: 28 i 32 osoby, z czego 8 i 10 w ramach kontraktów socjalnych). Osoby te świadczyły usługi opiekuńcze, wykonywały prace w świetlicach wiejskich, tworzyły grupy remontowo-malarskie oraz brały udział w pracach porządkowych na terenie miasta i gminy. Ponadto Ośrodek razem ze szkołami realizuje Rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, który ma wyeliminować problem niedożywienia dzieci i osób dorosłych.

Na terenie gminy Strzelce Krajeńskie działaniami na rzecz osób wykluczonych społecznie oraz zagrożonych wykluczeniem, oprócz M-G OPS, zajmuje się również Klub Integracji Społecznej prowadzony przez organizację pozarządową.

(dowód: akta kontroli str. 54-61, 335)

1.2. Ośrodek nie posiadał wewnętrznych procedur określających tryb i zasady przygotowywania i zawierania kontraktów socjalnych oraz monitorowania trwałości (skuteczności) ekonomicznego usamodzielnienia absolwentów kontraktów.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił m.in., że w obowiązujących dokumentach wewnętrznych Ośrodka nie został określony jednolity tryb, zasady obsługi i oceny efektów kontraktów socjalnych z kilku powodów. Jednym z nich jest brak w obowiązujących aktach prawnych tego obowiązku. Pracownicy socjalni prowadząc pracę socjalną z rodziną, która po

podpisaniu kontraktu jest nadal w systemie pomocy społecznej, monitorują jednak i oceniają skuteczność zawartych kontraktów.

(dowód: akta kontroli str. 310-311)

1.3. W badanym okresie w Ośrodku zatrudnionych było 9 pracowników socjalnych. Liczba zatrudnionych pracowników socjalnych odpowiadała wymogom art. 110 ust 11 ups stanowiącego, że ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników.

Wszyscy pracownicy socjalni spełniali wymagania w zakresie kwalifikacji określone w art. 116 i art. 156 ups.

(dowód: akta kontroli str. 5, 44)

Ośrodek od 2005 r., tj. wejścia w życie instytucji kontraktu socjalnego, nie był kontrolowany w zakresie przygotowywania, zawierania, realizacji i monitorowania kontraktów socjalnych.

(dowód: akta kontroli str. 101-105)

W ocenie kierownika i dwóch pracowników socjalnych, najbardziej skutecznymi i efektywnymi formami aktywizacji bezrobotnych są prace społecznie użyteczne i projekty systemowe POKL. Wśród pozytywnych rezultatów realizacji kontraktów wymieniają podniesienie m.in. samooceny, umiejętności poszukiwania zatrudnienia przez klientów Ośrodka. Poprawie skuteczności realizacji kontraktów służyłoby m.in. zwiększenie kompetencji pracowników socjalnych poprzez szkolenia dotyczące współpracy z klientami, zwiększenie oferty szkoleniowej dla klientów OPS oraz liczby wolnych miejsc pracy.

(dowód: akta kontroli str. 45-53)

Kierownik Ośrodka dodał, iż z uwagi na niewielką skuteczność kontraktów socjalnych, nie odgrywały one znaczącej roli w bieżącej pracy socjalnej.

(dowód: akta kontroli str. 310-311)

1.4. Ośrodek w dniu 1 stycznia 2010 r. zawarł z PUP porozumienie w sprawie współpracy przy realizacji projektu pn. „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji w M-G OPS”. Porozumienie zostało zawarte na okres realizacji projektu, tj. od 4 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 54-57)

W dniu 7 marca 2011 r. zawarto kolejne porozumienie dotyczące osób bezrobotnych, o których mowa w art. 49 ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy⁴ (uopz), będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Celem porozumienia była wymiana informacji umożliwiających optymalizację zakresu i form pomocy udzielanej przez strony porozumienia tej samej osobie.. Treść porozumienia odpowiadała postanowieniom art. 50 ust 3 w związku z art. 50 ust 2 pkt 2 uopz.

(dowód: akta kontroli str. 58-60)

Ośrodek corocznie przekazywał do PUP informacje na temat szkoleń i zawodów, na jakie występuje zapotrzebowanie na lokalnym rynku pracy. Na podstawie tych informacji PUP tworzył plany szkoleń na dany rok. Aktualnie w 2013 r. występuje zapotrzebowanie na takie zawody jak: drwal-pilarz leśny, spawacz metodą MAG, MIG z czytaniem rysunku technicznego, operator wózka jezdniowego, opiekun osób starszych z językiem niemieckim, kasjer-sprzedawca, a szkoleniami w tym zakresie objętych zostanie 59 osób.

Co tydzień PUP przekazywał Ośrodkowi oferty pracy na terenie Powiatu Strzelecko-Drezdeneckiego. Przekazywano również informacje o pracach interwencyjnych, robotach publicznych, szkoleniach indywidualnych osób bezrobotnych, a także informacje

⁴ Dz.U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 ze zm.

o możliwości refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy oraz o przyznaniu jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej.

(dowód: akta kontroli str. 40-43, 61)

W badanym okresie nie kierowano do PUP wniosków o skierowanie osoby spełniającej kryteria do zawarcia kontraktu socjalnego B.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił, że nie występowało do PUP o skierowanie osób spełniających kryteria do zawierania kontraktów, o których mowa w art. 49 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. uopz z uwagi na fakt, że w ramach realizacji projektów systemowych, zgodnie z zaleceniami Instytucji Pośredniczącej, aktywizowano uczestników projektu ścieżką reintegracji społecznej. W tym wypadku osoby bezrobotne zgodnie z porozumieniem z PUP nie były wyrejestrowywane z ewidencji i podlegały ubezpieczeniu zdrowotnemu w PUP.

(dowód: akta kontroli str. 40-43)

1.5. Kontrakty socjalne podpisano wyłącznie z osobami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej. W 2011 r. kontrakty zawarto z 88 osobami, natomiast w 2012 r. objęto nimi 101 osób. Liczba podpisanych w latach 2011-2012 kontraktów, przypadająca na jednego pracownika socjalnego, wynosiła od 11 do 34. Decyzje o zawarciu kontraktów socjalnych poprzedzone były analizą i diagnozą sytuacji społecznej klientów lub rodziny. W 2013 r. (do dnia 15 kwietnia) zawarto kolejne 49 kontraktów, w tym 36 w ramach pracy socjalnej Ośrodka oraz 13 współfinansowanych ze środków UE.

(dowód: akta kontroli str. 62-71, 78)

Kierownik Ośrodka wyjaśnił, że zawieranie kontraktów było nastawione na określone grupy osób, m.in. bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnione od alkoholu i doznające przemocy w rodzinie, a ich celem był wzrost kompetencji i umiejętności społecznych oraz poprawa funkcjonowania w społeczeństwie.

(dowód: akta kontroli str. 97-98)

W latach 2011-2012 nie wprowadzano zmian do podpisanych 189 kontraktów. Cztery spośród 189 kontraktów zerwano z przyczyn zależnych od beneficjentów, w tym jeden z uwagi na podjęcie zatrudnienia, jeden z powodu podjęcia pracy dorywczej, a dwa z uwagi na brak współpracy ze strony beneficjentów.

(dowód: akta kontroli str. 315)

1.6. Analiza 40 kontraktów socjalnych zawartych w latach 2011 – 2012 r. (po 10 kontraktów wynikających z projektu systemowego w ramach POKL i finansowanych ze środków budżetowych) wykazała m.in., że:

- wszystkie osoby z którymi zawarto kontrakty, spełniały ustawowe warunki do tego rodzaju działań. Zawarcie kontraktów było poprzedzone przeprowadzeniem rodzinnego wywiadu środowiskowego lub jego aktualizacją,
- informacje zawarte w kontraktach były zgodne z danymi wynikającymi z kwestionariusza rodzinnego wywiadu środowiskowego. Wszystkie kontrakty podpisane były przez pracownika socjalnego i beneficjentów, których zapoznawano z treścią art. 11 ust. 2 oraz art. 109 ups., a dane dotyczące kontraktów wprowadzono do ewidencji Ośrodka,
- kontrakty zawierano na okres od jednego do 9 miesięcy,
- realizując kontrakty dokonywano wypłaty prawidłowo ustalonych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Pracownicy socjalni kontynuowali pracę socjalną z absolwentami kontraktów socjalnych, a po zakończeniu ich realizacji przeprowadzali ewaluację osiągniętych efektów, przy czym w kontraktach zawartych w ramach POKL odstąpiono, za zgodą Instytucji Pośredniczącej, z sporządzania „kart ewaluacyjnych”.

(dowód: akta kontroli str. 110-170a, 316-328)

Powyższe badanie 40 kontraktów wykazało także, że:

- W 10 kontraktach zawartych w 2012 r. w ramach projektu POKL nie określono działań zmierzających do osiągnięcia celów szczegółowych. Jako działanie wpisywano „Przystąpienie do projektu „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji w M-G OPS w Strzelcach Kraj.”. W 5 kontraktach nie ustalono przewidywanych efektów działań, w dwóch nie określono terminów ich realizacji. Przy 18 kontraktach brakowało części II A w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej, w której odnotowywano m.in. ocenę ustalonych działań oraz podpisy stron kontraktu, choć wymóg taki wynikał z cyt. wcześniej rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego.
- W 6 przypadkach kontrakty sporządzono na formularzach niezgodnych ze wzorem określonym w ww. rozporządzeniu z dnia 8 listopada 2010 r.
- W ramach 17 kontraktów z projektu PO KL przyznano z budżetu gminy zasiłki celowe „na zaspokojenie innych potrzeb”, bez określenia szczegółowego ich przeznaczenia.

(dowód: akta kontroli str. 110-170a, 316-328, 329-331)

Kierownik Ośrodka wyjaśnił, że w kontraktach socjalnych, zawieranych przez pracowników socjalnych, cel główny oraz cele szczegółowe były tożsame z podejmowanymi działaniami. Efektem końcowym realizacji kontraktów socjalnych, w szczególności realizowanych w ramach projektów systemowych, jest wyposażenie klienta w umiejętności społeczne zwiększające jego szanse na powrót na rynek pracy i zapobiegające wykluczeniu społecznemu.

(dowód: akta kontroli str. 312-313)

Pracownicy socjalni wyjaśnili, że kontrakty socjalne zawierano przy wykorzystaniu nieaktualnych formularzy, ponieważ tylko takie były wówczas dostępne w Ośrodku. Część II A wszystkich kontraktów jest gromadzona na nośnikach elektronicznych w ewidencji komputerowej, natomiast w wersji papierowej sporadycznie.

(dowód: akta kontroli str. 78-96, 171-186)

W sprawie stosowania w decyzjach przyznających zasiłki celowe sformułowania „na zaspokojenie innych potrzeb” Kierownik Ośrodka wyjaśnił m.in., że często pomoc przyznawana jest na cele inne niż wymienione w ustawie o pomocy społecznej. Pracownik sekcji wypłaty świadczeń pieniężnych zaznacza w systemie komputerowym służącym do tworzenia decyzji, pozycję „zasiłek celowy na zaspokojenie innych potrzeb” i wtedy w postanowieniu decyzji administracyjnej pojawia się takie sformułowanie.

(dowód: akta kontroli str. 332-333)

W opinii NIK zasiłek celowy jest przyznawany dla zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych, które w art. 39 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej wymieniono przykładowo. Przedmiotowe świadczenie powinno być przyznawane zawsze na określony cel, co podkreśla nazwa zasiłku. Takie postępowanie, zgodne z zasadami określonymi w art. 11 i art. 3 ust. 3 ups, umożliwia skuteczne wykorzystanie pomocy społecznej.

1.7. W ocenie beneficjentów kontraktów socjalnych⁵ cele kontraktów i działania służące ich osiągnięciu były właściwie określone. Jednakże trzy osoby stwierdziły, iż współpraca z pracownikami socjalnymi nie była właściwa.

(dowód: akta kontroli str. 106-109a)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działania Ośrodka w powyższym zakresie.

⁵ Celem zapoznania się z opinią beneficjentów kontraktów socjalnych, przesłano do tych osób 44 ankiety, w tym do 4 osób z którymi zerwano kontrakty. Odesłane zostały 4 (10%) ankiety (żadna od osoby z którą kontrakt zerwano).

Opis stanu faktycznego

2. Efekty realizacji kontraktów socjalnych

2.1. Pracownicy socjalni prowadzili ocenę efektów realizowanych kontraktów socjalnych na bieżąco poprzez analizę realizacji poszczególnych działań, sprawdzanie frekwencji na zajęciach, stopnia aktywności i zaangażowania beneficjentów podczas zajęć. Po zakończeniu realizacji kontraktów⁶ pracownicy socjalni kontynuowali pracę socjalną z klientami Ośrodka i przeprowadzali ewaluację osiągniętych efektów.

M-GOPS posiada aktualne dane z PUP dotyczące stanu zatrudnienia osób, które uczestniczyły w realizacji kontraktów socjalnych. Wg stanu na 1 lutego 2013 r. żaden absolwent badanych kontraktów nie usamodzielniał się ekonomicznie, tj. wszyscy nadal są beneficjentami pomocy społecznej i są bierni zawodowo.

(dowód: akta kontroli str. 79-96, 110-170a, 171-189, 196-235, 316-328, 334)

2.2. W latach 2006 – 2012 kontrakty socjalne podpisało łącznie 597 osób, spośród których 510 (85,4%) pozytywnie je zakończyło. Do 2010 r. relacja ta wynosiła 79,4%, a w latach 2011 – 2012: 98,4%. Wg stanu na dzień 1 lutego 2013 r. liczba usamodzielnionych ekonomicznie absolwentów kontraktów (nie byli beneficjentami pomocy społecznej i nie figurowali w rejestrze PUP) do 2010 r. wynosiła 22 osoby (6,8% absolwentów kontraktów) i 5 osób (2,7%) w latach 2011-2012.

Przyjęty w Projekcie POKL wskaźnik pomiaru celu (na okres 2011 – 2013), który przewidywał podniesienie umiejętności społeczno – zawodowych u co najmniej 131 beneficjentów, został w badanym okresie osiągnięty.

(dowód: akta kontroli str. 194, 195)

Ustalone nieprawidłowości

W przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Opis stanu faktycznego

3. Wykorzystanie środków finansowych na realizację kontraktów socjalnych

3.1. Aneks z dnia 30 sierpnia 2011 r. do umowy ramowej z 26 sierpnia 2008 r. o dofinansowaniu omawianego wcześniej Projektu systemowego „Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Strzelcach Krajeńskich”, Województwo Lubuskie (Instytucja Pośrednicząca) przyznało Ośrodkowi na lata 2011 – 2013 środki finansowe w łącznej kwocie nieprzekraczającej 551.060 zł (89,5% całkowitych wydatków kwalifikowalnych), w tym płatność ze środków europejskich w kwocie 523.350 zł (95,0%) oraz dotację celową z budżetu krajowego wynoszącą 27.707 zł (5,0%). Wkład własny ze środków finansowych gminy Strzelce Krajeńskie, wg założeń Projektu, wyniesie 64.649 zł, tj. 10,5% wydatków kwalifikowalnych Projektu.

Według wniosku aplikacyjnego, budżet Projektu wynosił: w 2011 r. – ogółem 305.503 zł, w tym wkład własny 32.078 zł (10,5%); w 2012 r. – ogółem 249.103 zł, w tym wkład własny 26.156 zł (10,5%),

(dowód: akta kontroli str. 196-235)

Realizując Projekt wydatkowano w 2011 r. – ogółem 292.657 zł, tj. 95,8% planu (305.503 zł), w tym zgodnie z przeznaczeniem określonym w szczegółowym budżecie Projektu: 30.729 zł (10,5%) na świadczenia społeczne (zasiłki okresowe, celowe) finansowane z budżetu gminy Strzelce Krajeńskie (wkład własny); 248.758 zł (85,0% - środki EFS) i 13.170 zł (4,5% - środki budżetu państwa) na realizację aktywnej integracji oraz pracę socjalną i zarządzanie Projektem.

⁶ Jak wykazała analiza 40 kontraktów socjalnych

W 2012 r. wydatkowano ogółem 245.816 zł, tj. 94,5 % planu po zmianach (260.053 zł), w tym zgodnie z przeznaczeniem określonym w szczegółowym budżecie Projektu: 24.835 zł (10,1%) na świadczenia społeczne finansowane z budżetu gminy Strzelce Krajeńskie; 209.870 zł (85,4% - środki EFS) i 11.111 zł (4,5% - środki budżetu państwa) na realizację aktywnej integracji oraz pracę socjalną i zarządzanie Projektem,

(dowód: akta kontroli str. 251, 252, 264-308)

Na realizację kontraktów socjalnych w ramach pracy socjalnej Ośrodka (kontrakty Ośrodka) środki finansowe wydatkowano na świadczenia pomocy społecznej (zasiłki). I tak, w 2011 r. – 9.400 zł, w tym 2.022 zł środków budżetu gminy Strzelce Krajeńskie i 7.378 zł z budżetu państwa. Natomiast w 2012 r. – 27.914 zł, w tym odpowiednio 6.783 zł i 21.131 zł.

(dowód: akta kontroli str. 251)

3.2. Ośrodek utworzył rachunek bankowy w związku z realizacją projektu współfinansowanego ze środków UE, a urzędzenia księgowe Ośrodka umożliwiały wyodrębnienie rozliczeń środków finansowych pochodzących z różnych źródeł.

(dowód: akta kontroli str. 236-248)

Pozyskane środki finansowe wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem. I tak, środki EFS, budżetu państwa i gminy Strzelce Krajeńskie na kontrakty realizowane w ramach Projektu, wydatkowano w kategoriach zgodnych z ustaleniami budżetów szczegółowych Projektu na lata 2011 i 2012, co potwierdzają pozytywne weryfikacje formalne, merytoryczne i rachunkowe wniosków o płatności Instytucji Pośredniczącej.

(dowód: akta kontroli str. 270-286, 293-309)

Ośrodek posiada dokumenty (listy obecności, dowody księgowo – finansowe, sprawozdania wynikające z umowy o dofinansowanie Projektu) potwierdzające realizację działań kontraktów socjalnych w ramach Projektu. Realizacja wydatków Projektu była zgodna z przyjętym harmonogramem.

(dowód: akta kontroli str. 260-263, 270-286, 293-309)

3.3. W 2011 r. przyznano 80 beneficjentom którzy ukończyli kontrakty socjalne świadczenia pomocy społecznej w kwocie 53.299 zł (17,6% ogółu wydatków), natomiast w 2012 r. 89 ww. beneficjentom w wysokości 63.456 zł (23,2%).

(dowód: akta kontroli str. 253-257)

W ramach kontraktów objętych kontrolą NIK, przyznano łącznie 37.513 zł świadczeń socjalnych dla 35 beneficjentów, w tym: w 2011 r. dla beneficjentów kontraktu w ramach Projektu przyznano 15 zasiłków okresowych głównie z powodu bezrobocia (w kwocie 3.562 zł); 15 zasiłków celowych na zakup żywności lub posiłków (2.700 zł), w tym 14 w ramach realizacji Programu Wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i 22 zasiłki celowe (4.382 zł) na zaspokojenie innych potrzeb (finansowane z budżetu gminy).

W 2012 r. dla beneficjentów kontraktu w ramach Projektu przyznano: 15 zasiłków okresowych głównie z powodu bezrobocia (w kwocie 3.602 zł); 21 zasiłków celowych (4.500 zł) w ramach realizacji Programu Wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”; 43 zasiłki celowe (4.703 zł) na zaspokojenie innych potrzeb i 2 zasiłki celowe na zakup odzieży i artykułów użytku domowego (200 zł).

(dowód: akta kontroli str. 253-257)

W badanym okresie odnotowano jeden przypadek uchylecia decyzji przyznającej beneficjentce kontraktu socjalnego zasiłek celowy z przeznaczeniem na zaspokojenie innych potrzeb, z uwagi na podjęcie przez nią pracy i zakończenie udziału w Projekcie.

(dowód: akta kontroli str. 258)

3.4 Ośrodek nie przyznawał beneficjentom w trakcie realizacji kontraktów socjalnych zasiłków stałych. Ponadto nie opłacał składek na ubezpieczenie zdrowotne za beneficjentów kontraktów socjalnych, ponieważ nie zawierał kontraktów socjalnych, o których mowa w art. 50 ust. 2 pkt 2 uopz.

(dowód: akta kontroli str. 5, 110-170a)

Jednostkowy przeciętny koszt kontraktu socjalnego wynosił w przeliczeniu na beneficjentów, którzy zakończyli kontrakty A: w 2011 r. – 3.512 zł, w 2012 r. – 2.737 zł (średni koszt - 3.096 zł).

W przeliczeniu na beneficjentów, którzy usamodzielnili się w wyniku realizacji kontraktu, jednostkowy przeciętny koszt kontraktu socjalnego wynosił w 2011 r. – 302.057 zł, w 2012 r. – 68.433 zł (średni koszt - 115.158 zł).

(dowód: akta kontroli str. 194, 250)

Ustalone
nieprawidłowości

W przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykorzystanie środków finansowych na realizację kontraktów socjalnych.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁷, wnosi o:

- 1) Zwiększenie nadzoru nad pracownikami Ośrodka w celu zapewnienia prawidłowego przygotowania i realizacji kontraktów socjalnych.
- 2) Przyznawanie zasiłków celowych na określony cel, służący zaspokojeniu niezbędnych potrzeb bytowych.

V. Informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 30 kwietnia 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

Kontrolerzy
Ryszard H. Stefan
Doradca ekonomiczny

.....

Wicedyrektor
Andrzej Aleksandrowicz

.....

⁷ Dz. U. z 2012 r., poz.82

